

Titulació	Tipus	Curs
Economia	OP	3
Economia	OP	4

Professor/a de contacte

Nom : Roser Nicolau Nos

Correu electrònic : roser.nicolau@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No s'han establert.

Objectius

1. Conèixer els instruments, tècniques i mètodes bàsics de l'anàlisi demogràfica. L'estudiant es familiaritzarà amb les fonts de dades per a la recerca demogràfica, la construcció de taules estadístiques, la seva representació gràfica i el càlcul de diversos indicadors dels canvis en la composició i components del creixement de la població. Es mostren els mètodes d'estandardització i descomposició, la construcció de taules demogràfiques, longitudinals i transversals per estudiar la mortalitat, la fecunditat i altres fenòmens demogràfics i socials; i el càlcul, a partir d'aquestes taules, de probabilitats i de diversos indicadors sintètics d'aquestes variables demogràfiques i socials. Finalment, es presenten els models de poblacions estables i les principals tècniques per establir projeccions de població.

2. Examinar les causes i les conseqüències econòmiques i socials del canvis de la població. Entre les conseqüències s'examinen els efectes del creixement demogràfic en el creixement econòmic i en el medi ambient, l'impacte de les migracions en el mercat de treball i les finances públiques i les conseqüències dels canvis en la composició per edats de la població en els sistemes de transferències entre generacions -salut i pensions-. En el curs s'analitzen també les causes dels canvis en alguns comportaments i variables demogràfiques, com la nupcialitat, la fecunditat, les migracions i la mortalitat. Es centra l'atenció en l'evolució recent d'aquestes variables i les previsions establertes per als propers anys.

Resultats d'aprenentatge

1. Utilitzar mètodes d'estandardització per aïllar els efectes d'estructura als indicadors agregats.
2. Construir taules transversals i longitudinals dels comportaments demogràfics o altres fenòmens socials, i interpretar els principals indicadors sintètics utilitzats.
3. Distingir els efectes d'edat, de generació i del moment en els comportaments demogràfics i socials.
4. Entendre els debats econòmics i polítics sobre l'evolució del creixement demogràfic i la migració.
5. Examinar algunes de les conseqüències de les fluctuacions demogràfiques i els canvis en l'estructura per edats sobre el mercat de treball i l'estructura de la demanda de béns i serveis.
6. Reconèixer els aspectes biofísics relacionats amb l'activitat econòmica.
7. Usar apropiadament els conceptes analítics d'economia ecològica, i els instruments de política econòmica ambiental.

8. Aplicar els principals mètodes d'avaluació de projectes.
9. Identificar els principals problemes ambientals actuals, i la seva relació amb el creixement de la població i els models vigents de desenvolupament econòmic.
10. Analitzar les diferents interpretacions i solucions plantejades als problemes associats amb la sostenibilitat dels sistemes econòmics, des de diferents perspectives teòriques.
11. Identificar els canvis energètics i alimentaris que s'han succeït durant el creixement econòmic contemporani.
12. Analitzar de forma integrada les variables econòmiques, demogràfiques, socials i ecològiques a partir de diferents experiències històriques.
13. Relacionar els aspectes econòmics i ecològics internacionals en les diferents fases del creixement econòmic contemporani.
14. Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
15. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
16. Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
17. Liderar equips multidisciplinaris i multiculturals, implementar nous projectes, coordinar, negociar i gestionar els conflictes.
18. Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
19. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
20. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
21. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
22. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
23. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Continguts

Primera Part: ANÀLISI DEMOGRÀFICA

1. El creixement de la població

1.1 L'evolució de la població mundial i les projeccions de NNUU

1.2 La transició demogràfica en diferents grups de països

1.3 Fonts i mètodes de comptar la població

1.4 La mesura del creixement: les taxes i el seu càlcul

1.5 Us de gràfiques amb escales aritmètica i logarítmica

2. Els canvis en la composició per sexes i edats de la població

2.1 La relació entre els efectius d'homes i dones: determinants i conseqüències

2.2 Indicadors i representacions gràfiques de la composició per sexes i edats

2.3 Causes i perspectives de l'envelliment de la població a diferents regions del món

2.4 Conseqüències dels canvis en la composició per edats

3. Components del creixement i l'ús de taxes brutes i específiques

3.1 Els registres del moviment natural i migratori, informació continua i retrospectiva

3.2 L'equació de balanç, les taxes brutes i el seu càlcul

3.3 La interpretació de les taxes brutes i l'ús de taxes específiques

3.4 La neutralització dels efectes d'estructura: els mètodes d'estandarització directa i indirecta

4. La descripció dels fenòmens demogràfics

4.1 La referència temporal dels fenòmens i l'ús del diagrama de Lexis

4.2 Tipus de magnituds (estoc, flux) i de mesures (proporcions, taxes i probabilitats)

4.3 Les òptiques d'anàlisi: longitudinal, transversal i per edat o durada

4.4 La interpretació de dades transversals: la distinció dels efectes d'edat, generació i moment. Anàlisi de variables sociodemogràfiques

5. Construcció de taules demogràfiques

5.1 Funcions d'una taula i indicadors sintètics: el model de la taula de mortalitat

5.2 Construcció i interpretació de taules de mortalitat del moment

5.3 L'ús de mètodes indirectes i de taules models de mortalitat

5.4 Aplicació a l'anàlisi de la fecunditat. Les taules del moment i de generacions

5.5 L'anàlisi de la fecunditat a partir de censos i enquestes retrospectives

6. Models de població i perspectives demogràfiques

6.1 Les Taxes de Reproducció i la Taxa Intrínseca de Creixement

6.2 Característiques i propietats de les poblacions estables

6.3 Projeccions principals i derivades. Tècniques més usuals

Segona part: ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

7. Creixement demogràfic, econòmic i polítiques de la població

7.1. El model malthusià

7.2. Els models demoeconòmics a partir de 1950: desenvolupament teòric i evidències empíriques

7.3. Externalitats i qüestió demogràfica: l'òptica microeconòmica

7.4. El creixement demogràfic des de la perspectiva de l'ecologia i altres ciències

7.5. Perspectiva actual de les polítiques de població

8. Els determinants de la salut i la mortalitat

8.1 Evolució històrica i perspectives futures de l'esperança de vida

8.2 Disparitats internacionals de la mortalitat

8.3 Desigualtats internes en la mortalitat en els països occidentals

9. Les teories econòmiques de la fecunditat

9.1 Descens, fluctuacions de la fecunditat i identificació de les seves variables immediates

9.2 La perspectiva antropològica de Caldwell i la teoria dels fluxos intergeneracionals. La perspectiva socio-demogràfica de les transicions de fecunditat

9.3 La teoria micro-econòmica: Leibenstein, Becker i l'escola de Chicago

9.4 La teoria macro-econòmica: Easterlin i Lee

10. Conseqüències de la immigració i dels canvis en l'estructura per edats de la població

10.1 en el mercat de treball i l'activitat econòmica

10.2 despeses públiques i transferències entre generacions

10.3 nivell de vida i estructura de consum

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tutories	3	0,12	14, 15, 16, 17
Realització d'exercicis	46	1,84	1, 2, 3, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23
Classes pràctiques	17	0,68	1, 2, 3, 14, 15, 16, 21, 22, 23
Lectures i estudi	45,5	1,82	4, 5, 9, 12, 15, 16, 17, 19
Classes magistrals	32,5	1,3	1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 12

La docència serà presencial o semipresencial depenent del nombre d'estudiants matriculats per grup i de la capacitat de les aules al 70% de afora.

Classes magistrals: es presenten els principals instruments analítics, i es fa una síntesi del desenvolupament teòric i evidències empíriques de cada tema. L'objectiu és que l'alumne disposi dels suficients coneixements per resoldre els exercicis proposats, contextualitzar i comprendre les lectures recomanades, motivar la seva iniciativa en la formulació de preguntes, desenvolupar la seva capacitat analítica i d'argumentació sobre els temes relacionats amb el programa.

Classes pràctiques: es resolen els exercicis proposats, s'analitzen les avantatges i límits dels procediments utilitzats i s'exploren les seves possibles aplicacions a altres qüestions i problemes. Es corregeixen deficiències habituals en la realització dels exercicis, recollida, presentació i tractament de les dades i interpretació dels resultats.

Pel millor aprofitament de les classes magistrals i pràctiques, es fa un ús molt intensiu del campus virtual on es publiquen per a tots els temes del programa els corresponents dossiers d'apunts de les classes, documentació estadística utilitzada, diferents lectures recomanades i enunciats i solucions d'exercicis.

Tutories: es resolen dubtes i s'orienta individualment als estudiants per tal de facilitar l'evolució del seu procés d'aprenentatge i adquisició de competències i desenvolupar els seus interessos i capacitats.

La metodologia docent proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Parcial 1	33	2	0,08	4, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 23
Exercici a l'aula	33	2	0,08	1, 2, 3, 6, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 23
Parcial 2	34	2	0,08	2, 5, 8, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

1- AVALUACIÓ CONTINUADA

L'assignatura serà avaluada mitjançant les notes obtingudes en dos exàmens parcials i 1 exercici a l'aula: examen parcial 1 (temes 1, 2, 7 i 8), exercici a l'aula (tema 3) i examen parcial 2 (temes 4, 5, 6, 9 i 10). La nota final serà la mitjana aritmètica d'aquestes tres notes.

Per aquells estudiants que hagin realitzat com a mínim 2 de les tres proves de l'avaluació continuada i hagin obtingut una nota entre 3,5 i 4,9, hi haurà una re-avaluació. Aquesta re-avaluació estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota

de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Els estudiants que haigın realitzat 1 o cap de les proves d'avaluació continuada a la seva acta constarà que l'assignatura es \"no avaluable\".

Calendari d'activitats d'avaluació

Les dates de les diferents proves d'avaluació (exercicis en aula, entrega de treballs, ...) s'anunciaran amb suficient antelació durant el semestre.

La data de l'examen parcial i final de l'assignatura està programada en el calendari d'exàmens de la Facultat.

\"La programació de les proves d'avaluació no es podrà modificar, tret que hi hagi un motiu excepcional i degudament justificat pel qual no es pugui realitzar un acte d'avaluació. En aquest cas, les persones responsables de les titulacions, prèvia consulta al professorat i a l'estudiantat afectat, proposaran una nova programació dins del període lectiu corresponent\". Apartat 1 de l'Article 264. Calendari de les activitats d'avaluació (Normativa Acadèmica UAB)

Els estudiants i les estudiantes de la Facultat d'Economia i Empresa que d'acord amb el paràgraf anterior necessitin canviar una data d'avaluació han de presentar la petició omplint el següent formulari: e-Formulari per a la reprogramació de proves.

Procediment de revisió de les qualificacions

Coincidint amb l'examen final s'anunciarà el dia i el mitjà en que es publicaran les qualificacions finals. De la mateixa manera s'informarà del procediment, lloc, data i hora de la revisió d'exàmens d'acord amb la normativa de la Universitat.

Procés de Recuperació

\"Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les qual equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura\". Apartat 2 de l'Article 261. La recuperació (Normativa Acadèmica UAB). Els estudiants i les estudiantes han d'haver obtingut una qualificació mitjana de l'assignatura més gran o igual que 3,5 i menor que 4,9.

La data d'aquesta prova estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Irregularitats en actes d'avaluació

La realització de les activitats d'avaluació està subjecta al que estableix aquesta guia docent, així com a la \"[Política de la Facultat d'Economia i Empresa davant la detecció d'irregularitats durant la realització d'activitats avaluatives](#)\", que regula les condicions de desenvolupament de les proves d'avaluació i els procediments aplicables en cas de detectar-se irregularitats. Es recomana a l'estudiantat consultar-ne el contingut.

Sense perjudici d'altres mesures disciplinàries que s'estimin oportunes, i d'acord amb la normativa acadèmica vigent, l'en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, s'ha de qualificar amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura és 0\". Apartat 11 de l'Article 266. Resultats de l'avaluació. (Normativa Acadèmica UAB).

2. PROVA D'AVALUACIÓ ÚNICA (Art. 265 de la Normativa Acadèmica de la UAB)

La sol·licitud d'avaluació única suposa la renúncia a l'avaluació continuada.

L'avaluació única ha de ser sol·licitada a la Gestió Acadèmica del Campus on es cursa el grau/màster dins del termini i amb el procediment que estableix el calendari administratiu de la Facultat d'Economia i Empresa.

Presencialitat:

- La presència de l'estudiant és obligatòria el dia que es realitzi l'avaluació única. La data serà la mateixa que la de l'examen final de semestre que consta en el calendari d'avaluacions publicat per la Facultat d'Economia i Empresa i aprovat en Comissió d'Afers Docents i Acadèmics de la Facultat. La duració de l'avaluació única s'haurà d'especificar dins les característiques de l'activitat.
- El 100% de les evidències s'han de lliurar el dia de l'avaluació única.
- Les evidències d'avaluació realitzades presencialment el dia de l'avaluació única han de tenir un pes mínim del 70%. La data de l'avaluació única és la mateixa que la del segon parcial dels estudiants d'avaluació continua i la fixa la facultat.

Tipologia	Pes a l'avaluació final (%) (2)	Durada de l'activitat	L'activitat que dona lloc a l'evidència es realitza presencialment en la data establerta? (SÍ/NO) (3)
Evidència (1)			
Examen	100%	3,30 hores	SÍ

RECUPERACIÓ:

"En la recuperació no es fa distinció entre els estudiants que han fet avaluació contínua i aquells que han optat per l'avaluació única, tots s'avaluen amb la mateixa prova o evidència d'avaluació." La data d'aquest examen la programa la facultat.

REVISIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL

"La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada".

Irregularitats en actes d'avaluació

La realització de les activitats d'avaluació està subjecta al que estableix aquesta guia docent, així com a la "[Política de la Facultat d'Economia i Empresa davant la detecció d'irregularitats durant la realització d'activitats avaluatives](#)", que regula les condicions de desenvolupament de les proves d'avaluació i els procediments aplicables en cas de detectar-se irregularitats. Es recomana a l'estudiantat consultar-ne el contingut.

Sense perjudici d'altres mesures disciplinàries que s'estimin oportunes, i d'acord amb la normativa acadèmica vigent, l'en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0". **Apartat 10 de l'Article 116. Resultats de l'avaluació. (Normativa Acadèmica UAB)**

Ús permès: "En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat."

Bibliografia

En el campus virtual es publiquen per a tots els temes del programa els corresponents dossiers d'apunts de les classes, documentació estadística utilitzada, diferents lectures recomanades i enunciats d'exercicis. A part d'aquest material es recomana:

Primera part: ANÀLISI DEMOGRÀFICA

Els manuals d'anàlisi demogràfica que s'enumeren a continuació poden utilitzar-se indistintament -es troben tots a la biblioteca de CCSS, depenent de la preferència de l'estudiant, per preparar la primera part del curs. Seran també necessaris els dossiers d'apunts, documentació estadística i exercicis disponibles en el Campus Virtual.

- HENRY, L. 1976. Demografía. Análisis y modelos. Barcelona, Ed. Labor
- HINDE, Andrew. 1998. Demographic methods. Arnold.
- LE BRAS, H. 2005. La Démographie. Odile Jacob.
2008. The nature of Demography. Princeton University Press.
- LERIDON, H. TOULEMON, L. 2014. Demografía. Ceduja. Col Mex
- LIVI BACCI, M. 1993. Introducción a la demografía. Barcelona, Ariel.
- LUTZ, W. 2021. Advanced Introduction to Demography. Elgar Advanced Introductions Series
- POSTON, D. L y MICKLIN, M. (eds). 2009. Handbook of Population. Springer
- PRB'S Population Handbook. 2011 <https://www.prb.org/wp.../prb-population-handbook-2011>
- PRESSAT, R. 1983. El análisis demográfico. México, Fondo de Cultura Económica
- PRESTON, S.H., HEUVELINE, P. i GUILLOT, M. 2001. Demography: measuring and modeling population processes, Blackwell Publishers.
- ROWLAND, D. 2003. Demographic Methods and Concepts. Oxford University Press.
- SIEGEL, J.S., SWANSON, D. 2004. The methods and materials of demography. Elsevier.
- TAPINOS, G. 1990. Elementos de demografía. Madrid, Espasa Calpe
- THOMAS, R. 2024. Demography: An introduction to population Studies. Springer.
<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-56623-3>
- VALLIN, J. 1995. La demografía, Alianza Editorial, Madrid.
- WACHTER, KW. 2014. Essential Demographic Methods. Harvard University Press
- YAUKEY, D. 2015. Demography, the study of human population. Waeland press
- Per adreces electròniques de productors d'estadístiques demogràfiques, centres de investigació, associacions de demografia, etc. consulteu els enllaços de la web del Centre d'Estudis Demogràfics de la UAB:
<http://www.ced.uab.es/>.
- Segona part: ECONOMIA DE LA POBLACIÓ
- A les classes es presentaran i comentaran les referències bibliogràfiques més significatives de cadascun dels temes d'aquesta segona part. Aquí es presenten només les referències bibliogràfiques que pel seu caràcter de síntesi es consideren particularment recomanables per a tots els estudiants.
- AHLBURG, D.A., KELLEY, A.C. i MASON, K.O. 1996. The impact of population growth on well-being in developing countries. Springer. Berlin. Pp.11-36
- BECKER, G. 1987. Tratado sobre la familia Madrid, Alianza Universidad: 9-16 i 128-152
- CUTLER, D., DEATON, A. y LLERAS-MUNEY, A. 2006. "The determinants of mortality" Journal of Economic Perspectives, vol 20 nº3, pp: 97-120
- EZEH, A.C., BONGAARTS J. y MBERU. B. 2012. "Global Population Trends and Policy Options" The Lancet (July 10) doi:10.1016/S0140-6736(12)60696-5.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673612606965>
- LAM, D. 2011. "How the World Survived the Population Bomb: Lessons From 50 Years of Extraordinary Demographic History," Demography, (nov.), pp. 1231-1262

<http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs13524-011-0070-z>

LEE, R. 2003. "The Demographic Transition: Three Centuries of Fundamental Change," Journal of Economic Perspectives v. 17, n. 4, Fall 2003, pp. 167-190.

<http://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/089533003772034943>

LIVI BACCI, M. 1998. Historia de la población europea. Crítica, Barcelona.

LIVI BACCI, M. 2012. Historia Mínima de la Población Mundial. Ariel Historia

2017. A Concise History of World Population. John Wiley.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119406822>

LIVI BACCI, M. 2012. Breve Historia de las Migraciones. Alianza Editorial

SCIENCE, 29 July 2011, nº dedicat al creixement demogràfic (en particular articles de Bloom, Bongaarts, Lee i Malakoff): <http://www.sciencemag.org/site/special/population/>

Programari

Veure continguts

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.

A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt